

בשיא ביקורו של קארטר. חשף בגין את ליבו

פיסת נייד

רשיא החגיגי של ביקור קארטר בארץ, במסיבה הממלכתית שנערכה במשכן הכנסת, סיפר מנחם בגין אפיזודת היסטורית. כדאי להתעכב עליה, מפני שני תז'ז הפיק ממנה לקח — וזאת דווקא הקק שהפיק ממנה בגין עצמו.

וזהו סיפור המעשה:

ב-2 באוגוסט 1914 (כשבגין היה בן שנה) פלש הצבא הגרמני לבלגיה, בתנור עתהאיגוף הגדולה שנועדה לכתר את הצבא הצרפתי. כעבור יומיים נפגש הי קאנצלר הגרמני, תיאובלד פון בתמאך הלולוג, עם השגריר הבריטי, סר אדמונד גוש, שהגיש לגרמניה אולטימטום: להס' תלק מייד מבלגיה או להסתכן בהכרזת מלחמה בריטית. העילה הבריטית: גר' מניה הפרה הסכם משנת 1839, שהבטיח את הניטרליות של בלגיה.

הקאנצלר הגרמני היה נרגש מאד. הוא האשים את בריטניה בצביעות, הטיל עליה את האחריות לשואה העומדת להתרגש על העו' דם, וכך זה "ביגלז פיסת נייד..."

התעמולה הבריטית, שהגיעה במילח' מת-העולם הראשונה לשיא של תיחול נאחזה במילים אלה והפכה אותן לסיס' מה. אם הגרמנים הרעים מתייחסים אל חוים כאל "פיסות נייד", הרי יש להי' לחם בהם עד חורמה.

מאז מסתובבות מילים אלה בעו' דם, לשימצה וזדראון.

המסקנה של מנחם בגין היא שאסור להתייחס אל חוים כאל פיסות-נייד. כך עושים הגרמנים הרעים. אנחנו, היהודים הטובים, איננו כאלה. אצלו חווה הוא קדוש. משום כך חשובים לנו כל מילה וכל פסיק בחווה-השלום שבינינו ובין מצריים, ולא לחינם אנחנו מתעק' שים על כל פסוק, כי "אנחנו רוצים בחור' זהיר-שלום לדורות, לנצח."

אך אם נכחן שנית את אותה אפי' זורה היסטורית, ניווכח כי טמון כה הלקח ההפוך בדיוק.

החווה שקבע את מעמדה הניטרלי של בלגיה החזיק מעמד זמן רב מאד — 75 שנים תמימות. מדוע? מפני שלכל שכ' נותיה של בלגיה היה אינטרס משותף לשמור עליו. לא הניר המצוי של החור' זה הבטיח את שלמותה של הארץ הקס' נה, אלא המציאות המדינית.

ואילו ברגע שמציאות זו השתנתה, ולי אחד השכנים היה עניין בהפרת המצב הקיים, אכן הפך אותו חווה ל"פיסת-נייד". המסקנה, שהיא ברורה לכל אדם בעל חוש פוליטי מיוער, היא זו: **חווה-שלום הוא חשוב לזמנמה, כמסמך המסדיר תהליך חדש בין העמים, אך לא החווה כש' צ' מו הוא חשוב, אלא התהליך היוצר מציאות חדשה.**

מנחם בגין אינו מסוגל להבין זאת. אין לו חוש פוליטי אמיתי. אומרים שדבקו המופרות בפיסות-נייד נובעת מעובדת היותו מישפסן. גם זה אינו נכון. גישתו המיוחדת של מנחם בגין באה לו מחינוכו הרוויזיוניסטי, זאב ז'בוטינסקי סקי, כמו תיאודור הרצל לפניו, היה מא' מין גדול בניירות, בהצהרות, במיסמכים. הרצל ביקש "צ'רט" בינלאומי, ואף כלל דרישה זו בתוכנית-בואלו. ז'בוטינסקי הלך בעיקבותיו. חיים וייצמן פעל למען השגת הצהרת-בלפור.

אותה הצהרה משמשת לקח נוסף. היתה לה חשיבות רבה — לכמה שנים. היא נתנה דחיפה גדולה לתהליך ההתיישבות

הציונית. אבל לא ההצהרה הניחה את הבסיס להקמת המדינה. אלא התהליך שבא בעיקבותיה. הצהרת-בלפור עצמה הפכה "פיסת נייד" תוך שנים מעטות. **מנחם בגין לא השתחרר ממחלת' ידוות זו של "הציונות המדינית". הוא הבק בה ככל ליבו ונפשו. מכאן הפער העצום בינו ובין אנור' אדיסאדאת.**

המצרים מדברים על תהליך. החווה הוא, בעיניהם, שלב-פתיחה בלבד. אין הם מייחסים לו ערך רב, מעבר לצרכים של הרגע הזה: קביעת מתכונת לכינון היחסים בין ישראל והעולם הערבי במשך חמש או שבע השנים הקרובות. את כל השאר הם משאירים — כפי שהם מדגי'

על הצורך בחווה-שלום בעל משמעות. כתנאי בלי-עבור. אך כדי להשיג חווה-שלום, הולכת ונעלמת המשמעות. כי על המשמעות אין הסכמה, והצדדים רחוקים לגביה זה מזה כרחוק מירח ממערב. **בגין שואף "השגת" חווה לנצח" — אך תוך כדי כך הוא מכניס לנוסח החווה פצצות-זמן, שיופצצו אותו תוך שנים מעטות, ואולי תוך חודשים אחדים.**

אם ג'ימי קארטר אינו מבין זאת? בוודאי, הוא מבין זאת היטב. אולם ביגלל צרכיו הפוליטיים, הפרטיים מגוי' וגמור עימו להשיג מיסמך תחום בכל מחיר. הוא זקוק ל"הישג", ולבעלי-שיתו'

הוא אומר: מוטב חווה גרוע, מאשר חוסר-חווה. חווה גרוע יזין את העניין קדימה, לפחות צעד קטן אחד או שניים. חוסר-חור' זה פירושו קיפאון, מילחמה.

יש בזה היגיון כזשהו — בתנאי שאין אשיות.

בין ממשלות סאדאת ובגין יש אי-הס' כמה תהומית על מה שעומד להתרחש בי' גדה וברצועה. סאדאת רוצה באוטונומיה, שתהיה צעד ראשון בדרך להקמת מדינה פלסטינית. זהו צורך חיוני למצריים, ואם לא יתממש, תאבד מצריים את עולמה הי' ערבי. בגין רוצה באוטונומיה שתעניק לי' "ערביי ארץ-ישראל" מידה זעומה של מינ' הלי-עצמי בעריהם ובכפריהם בשעה שהס' טחים עצמם יישארו לנצח בידי ישראל.

כך קורה הדבר, שהיינו עדים לו גם בשבוע דרמתי זה: ככל שמתגבשים הניסוחים של חווה-שלום, כן חומק ה"ש' לום עצמו בין האצבעות. נוצר כימעת ניגוד בין חווה הישגית ובין השגות-עצמה. כי כדי להשיג חווה-שלום מפורט, שגם בגין וגם אנור' אל-סאדאת יכולים להי' תום עליו, יש להעלים את הבעיות האמיתיות, לטאטא אותן אל מתחת לשטיח של מילים.

במשאיומתן מייגע זה אין הבעיות האמיתיות נפתרות, אלא להיפך: הן מח' ריפות והולכות. אך הכל מחפשים ניסור' חים הכוללים פיתרונות-סרק, פיתרונות-דמה, לבעיות הבלתי-פתורות. יש כאן פאראדוקס יסודי: בגין מדבר

סירב בגין להסכים לקציני-הקישור. בגין תובע שתהיה נורמליזציה של היח' סים עם מצריים (שגרירים, מכירת נפט במישרין) גם מבלי שתיפתר בעיית הגדה והרצועה. ואילו מצריים רוצה להשהות צעדים אלה, עד אשר תהיה בטוחה שאכן התחיל התהליך שיביא להקמת מדינה פלסטינית. מאותה הסיבה תובעת מצריים "תאריך יעד" להקמת השילטון-העצמי הי' פלסטיני, ומתנגד לכך בגין.

קארטר ואנשיו ישבו ימים ולילות, המ' ציאו ניסוחים מפולפלים כדי "לגשר על הפער".

גם אם יצליחו בכך, ויושג בסוף פו' שז' דבר חווה ששני הצדדים יסכימו לחתום עליו, מאונס ותחת דחף — מה יהיה ערכו? זה לא יהיה חווה "לדורות", ובוודאי לא "לנצח". זה לא יהיה חווה "בעל משמ' עות".

זו תהיה פיסת-נייד.

ללחרי ברור כי הרהגעש של המח' קלות, שלועו יכוסה לכמה ימים בי' פיסת-נייד זו, יתפרץ כעבור חודש וישרוף את הפיסה.

חודש ימים אחרי החתימה צריך להתחיל המשאיומתן על הקמת האוטונומיה. מייד עם פתיחתו, יהיה ברור כי שני הצדדים מת' כוונים לשני דברים שונים לגמרי, שני דברים שהם דבר והיפוכו.

באותה שעה כבר תהיה מצריים נתו' נה בעימות הרסני עם העולם הערבי כולו. יוטלו עליה סנקציות קטלניות. היא תהיה מוחרמת, מנודה ומושמצת. כדי להצדיק את עצמה, היא תצטרך להיות נוקשה ו' קשוחה. במהלך המשאיומתן תצטרך — כפי שאמר לי מנהיג מצרי בכיר לפני כמה שבועות בקאהיר — "להילחם כאריות למ' עז זכויות הפלסטינים".

באותו זמן כבר יהיה בעיצומו מרי נר' חב של תושבי הגדה המערבית, ואולי גם של תושבי רצועת-עזה. ממשלת-בגין תגיב על כך בשיטות ברוטליות, שכבר הוחל בהן השבוע. גם זה לא יצור אוירה נוחה מאד למשאיומתן רגוע, בין ידידים. **האם החווה, שיעמוד במיכתן כתנאים כאלה, יהיה יותר מאשר פיסת-נייד? האם יחזיק מעמד "לדורות", "לנצח"?**

ל תכן שצודק הנשיא קארטר, באומי' רו שאף חווה כזה טוב יותר מאשר האלטרנטיבה — ההתדרדרות למילחמה.

יתכן שאל-סאדאת ימצא לנכון לחתום על חווה כזה, למרות שהוא רואה בדיוק לאן הוא מוביל. אני מפקפק בכך, אך הדבר אפשרי. **אך אנחנו חייבים לשאול את עצי' מנו: האם זהו השגות שחלמנו עליו, כאשר ביקר אנור' אדיסאדאת בירושלים? האם זוהי פריצת-הדרך ההיסטורית, שתפתח לפני' המדינה אופקים חדשים?**

פיסת-הנייד יש חשיבות, אם תהיה בה לפחות התחלה של תהליך, המוביל לשלום. התהליך יוביל לשלום אם הוא יכלול את פיתרון הבעיות היסודיות שגרמו למילחמה — ובראש ובראשונה לי' פיתרון בעייתו של העם הפלסטיני, עליידי שילובו, כעם בן-חורין, במישפחת השלום של המרחב.

אויבי השלום הזה אינם דמויות היתור' ליות-למחצה כמו גאולה כהן, משה שמיר וחיים דרוקמן. אויביו יושבים בממשלת ישראל, ובצמרת היסודות כנסת. משום כך אנו עולדים לאבד את ההזדמנות ההיסטורית, שנפתחה לפנינו בשעת-ציון — ההזדמנות לכונן שגות אמיתי בין ישראל' והעולם הערבי כולו, להשתלב כי' שותף בניהורין במיסגרת מדינית וכלכלית אדירה — ונישאר עומי' דים במיקרה הטוב ביותר, כאשר בידינו פיסת-נייד.